

2026-09-26

RUN/360/2026

Elin-Maria Eriksson

N/A

Tfn: 063-14 77 57

E-post: elin-maria.eriksson@regionjh.se

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

niklas.lundin@regeringskansliet.se

diarienummer LI2026/01127

Yttrande på promemorian kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt

Region Jämtland Härjedalen tackar för möjligheten att lämna synpunkter på promemorian.

Sammanfattningsvis så ser Region Jämtland Härjedalen risker med att ansvar för tillgängligheten förskjuts från staten till kommuner och regioner. Detta är en fråga som fortsatt behöver åligga staten. Ansvar och roller mellan stat, kommun och region behöver vara tydliga. Små kommuner och regioner framförallt i norra Sveriges inland riskerar med föreslagna upplägg om medfinansiering av flyget få en urholkad tillgänglighet. Möjligheterna för de flesta kommuner och regioner i norra Sverige att finansiera flyg kommer att vara obefintliga. Staten lägger därmed över ett ansvar på den lokala nivån som blir omöjlig att hantera. Som exempel har vi Härjedalens kommun som är beroende av flyget då direkta tågförbindelser till Stockholm saknas. Härjedalen är en kommun med låg skattekraft och ett stort beroende av näringslivet. Härjedalen behöver ett flyg med hyfsad kapacitet och kvalitet för att klara behoven i resandet. Med det förslag som redovisas i Trafikverkets rapport och promemorians skrivningar så kommer ett hårt ekonomiskt ansträngt Härjedalens kommun behöva fördela delar av den kommunala budgeten på flyget. Skattemedel som behöver finnas för att klara det primära kommunala uppdraget. Detsamma gäller för Östersunds kommun och de övriga kommunerna i länet. Möjligheterna att finansiera flygtrafik är obefintliga. Staten bedriver flygplatsverksamhet genom Swedavia vid Åre/ Östersund flygplats där allmän trafik till Stockholm kan bedrivas på kommersiella grunder från flygplatsen. Linjen Östersund – Umeå upphandlas via trafikplikt. Trafikverket har föreslagit att flyglinjen inte ska upphandlas. Region Jämtland Härjedalen har bestridit detta i remissvar till Trafikverket inför trafikupphandling.

Region Jämtland Härjedalen ser att staten fortsatt tar och behåller det fulla ansvaret för flyget och därmed för tillgängligheten till landets glesare kommuner. Tillgängligheten i hela landet är av ett nationellt intresse. Därför är det är djupt oroande att de starkt begränsade resurserna för trafikavtalen i statens finanser föreslås att lösas med en förskjutning till den lokala nivån. Anslaget behöver ses över och justeras. Idag ligger nivån på en orimligt låg nivå i förhållande till vad den ska åstadkomma. Posten behöver dessutom få en mer långsiktighet för att minska risken för dyra trafikavtal och osäkerheter kring trafiken.

Promemorian föreslår att en utvidgning av den kommunala kompetensen är det mest enkla och rationella sättet för kommuner och regioner att kunna erhålla trafikplikt för flyg. Offentlig upphandling skulle behöva tillämpas för att klara reglerna om statsstöd. Region Jämtland Härjedalen håller med om att det är bra att samla frågor i största möjliga utsträckning under kommunallagen för att underlätta tolkning och hantering. Dock ska inte frågan om flygtrafik förläggas till den kommunala nivån utan den bör ligga kvar på den statliga nivån. Hantering och finansiering av flygtrafik ska inte konkurrera med annat i kommunens eller regionens uppdrag. Detta är en fråga för staten.

Region Jämtland Härjedalen håller med promemorians intentioner om att det behöver finnas en övergripande syn om regional nytta i frågor som rör lokaliseringsprincipen, det vill säga anknytningen till ett område. En utveckling av flyglinjer kan inom en snar framtid komma att ske mot bakgrund av den tekniska utvecklingen inom flyget. Detta kan sannolikt leda till helt nya rutter. Särskilda undantag i lokaliseringsprincipen behöver därför vara generösa för att inte bli ett hinder i denna utveckling. Dialogen mellan upphandlande myndighet och den lokala och regionala nivån inför upphandlingar är därför särledes viktig.

Kommuner och regioner föreslås vidare att beredas möjlighet till yttrande över Trafikverkets utredningar vid ansökan om trafikplikt. Det är positivt, men regional kunskap om tillgänglighetsbehov, utvecklingsförutsättningar och lokala förhållanden behöver tas till vara genom kontinuerlig samverkan mellan Trafikverket, kommuner och regioner under hela processen

Promemorian och Trafikverkets rapport ser att det fortsatt ska vara Trafikverket som är den myndighet som beslutar om trafikplikt för flyget. Trafikverket har föreslagit några alternativa lösningar men detta är huvudspåret. Region Jämtland Härjedalen håller med. För en överblick och ett samlat grepp behöver staten fortsatt ha det övergripande ansvaret för flyget och för tillgängligheten i hela landet.

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Jonas Andersson (s)
Regionala utvecklingsnämndens ordförande

Magnus Aspegren
Regional utvecklingsdirektör